

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De presbyteris. Qui dicuntur ordines sacri. I

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Numb. 4. a

Act. 6. b

Apoc. 8. a

1. Tim. 3. a

Con. Carth.

4. cap. 4.

Matth. 11. d

1. Tim. 3. b

Matth. 26. c

Luca 22. d

Isid. 7. etym.

cap. 12.

dicare preceptum est. Ad ipsum etiam pertinet officium precum, & recitatio catechuminum nominum. Ipse premonet aures habere ad Dominum: ipse donat pacem, & ipse annuntiat. Quod a huius ordini à Moysè statutum est, hoc etià in nouo testamento representatur, cum Diacono super laeuum humerum stola ponitur, & casula in die ieiunii cõplicatur, quia quicquid laboris & sustinentiæ in hac vita toleratur, quasi in leua portatur, donec in dextera, i. in æternitate, requies habeatur. Hic ordo ab Apostolis celebrat⁹ est, quãdo (vt legitur in Actib. Apost.) septẽ viros plenos Spir. S. ad hoc officium elegerunt, & oratione præmissa manus eis imposuerunt. Vnde & consuetudo inoleuit, vt in omni matrice ecclesia 7. Diaconos circa Christi aram, quasi 7. columnæ, assistât. Hi sunt 7. angeli, tuba canentes in Apocal. qui quales esse debeant, Apost. docet Timotheo scribens. Hi cum ordinantur, solus Episcopus eis manum imponit: quia ad ministerium applicatur. Ponit eis orariũ, i. stolam, super laeuum humerum, vt per hoc intelligant se accepisse iugũ Domini suauẽ: quo ad sinistram pertinentia, diuino timori subiiciant. Accipiunt & textũ euangelii, vt intelligant se esse præcones euangelii Christi. Hi a. antequam ordinentur, probentur, vt docet Apost. & sic ministrent, nullum crimen habẽtes. Hoc officio vsus est Christus, quando post cœnam sacramentum carnis & sanguinis discipulis dispensauit, & quando Apostolus dormientes ad orationem excitauit dicens, *Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem.*

De Presbyteris.

Septimus est ordo Presbyterorum. Presbyter Græcè, Senior interpretatur Latine. Non modo pxtate vel decrepita senectute, sed propter honorẽ & dignitatẽ quam acceperunt, presbyteri nominantur: qui morum prudentia & maturitate conuersa-

uersationis præcellere debet in populo. Vnde scri-
 ptum est, Senectus venerabilis est, non diuturna, *Sapient. 4. b*
 nec annorum numero cõputata. Cani n. sunt sen-
 sus hominis, & ætas senectutis vita immaculata.
 Ideo a. etiam presbyteri sacerdotes vocatur, quia
 sacrum dant: qui licet sint sacerdotes, tamẽ ponti-
 ficatus apicem non habet sicut Episcopi: quia ipsi
 nec chrismate frontẽ signant, nec paracletũ dant:
 quod solis deberi Episcopis lectio Actuum Apost. *Act. 8. c &*
 demonstrat. Vnde & apud veteres ijdem Episcopi *19. a*
 & presbyteri fuerunt: quia illud est nomen digni- *Isidor. ubi*
 tatis, hoc ætatis. Sacerdotes nomen habent cõpo- *supr.*
 situm ex Græco & Latino, q̄ est sacrum dans, siue
 sacer dux. Sicut n. rex à regendo, ita sacer dos à sa-
 crando dictus est: consecrat n. & sanctificat. Anti-
 stes vero sacerdos dictus est ab eo, quod ante stat,
 primus n. est in ordine ecclesiæ. Ad presbyterum
 a. pertinet sacramentũ corporis, & sanguinis Do-
 mini in altari Dei conficere, orationes dicere, &
 dona Dei benedicere: qui cum ordinantur, iniun-
 guntur eis manus, vt intelligant se accepisse gra-
 tiã consecrandi, & charitatis opera debere exten-
 dere ad omnes. Accipiunt & stolam, quæ vtrunq;
 tenet latus: quia debent esse muniti armis iustitiæ
 contra aduersa & prospera. Accipiunt etiam cali-
 cẽ cum vino, & patenam cum hostiis: vt per hoc
 sciant sese accepisse potestatem placabiles Deo ho- *Exod. 29. a*
 stias offerendi. Hic ordo à filiis Aaron sumpsit ini-
 titium. Summos n. pontifices, & minores sacerdotes
 instituit Deus per Moysen: qui ex præcepto Dei,
 Aaron in summum pontificẽ, filios vero ei⁹ vnxit *Matth. 10. c*
 in minores sacerdotes. Christus quoq; duodecim
 elegit discipulos prius quos & Apostolos vocauit:
 quorum vicẽ gerunt in ecclesia maiores põtifices.
 Deinde alios septuaginta & duos discipulos desi- *Luc. 10. a*
 gnauit: quorum vicẽ in ecclesia tenent presbyte- *Matth. 16. c*
 ri. Vnus a. inter Apostolos princeps extitit Petrus: *Matth. 16. c*
 cuius

1. Tim. 3. a

Matth. 27. f

Hebr. 9. c

1. Tim. 3. b.

Act. 6. b

Isid. c. 11. l. 7.

etym.

Ezech. 33. b

cuius vicarius & successor est Pontifex summus. Unde dicitur Apostolicus, qui & Papa vocatur, scilicet pater patrum. Qualis a. eligi debeat presbyter, A. post. scribens Timotheo ostendit, ubi nomine Episcopi presbyterum significat. Hoc a. officio usus est Christus, cum seipsum in ara crucis obtulit, idem sacerdos & hostia: & quando post cenam panem & vinum in corpus suum, & sanguinem commutavit. Ecce de septem ecclesie gradibus breuiter elocuti, quid ad quemquam pertineat insinuauimus. Cumque omnes spirituales sint & sacri, excellenter tamen canones duos tantum sacros ordines appellari censerent. Diaconatus, scilicet, & Presbyteratus: quia hos solos primitiua Ecclesia legitur habuisse, & de his solis preceptum Apostoli habemus. Apostolicum enim in singulis ciuitatibus Episcopos & Presbyteros ordinauerunt. Leuitas etiam ab Apostolis ordinatos legimus: quorum maximus fuit B. Stephanus. Subdiaconos vero & Acolytos procedente tempore Ecclesia sibi constituit.

Quid sit, quod hic dicitur Ordo.

Si autem quaeritur, Quid sit, quod vocatur Ordo? Sanè dici potest signaculum esse, id est, sacrum quoddam, quo spiritualis potestas traditur ordinato, & officium. Character ergo spiritualis, ubi fit promotio potestatis, Ordo vel gradus vocatur. Et dicuntur hi Ordines sacramenta: quia in eorum perceptione res sacra, id est, gratia confertur, quam figurant ea, quae ibi geruntur.

De nominibus dignitatum vel officiorum.

Sunt & alia quaedam non ordinum, sed dignitatum vel officiorum nomina. Dignitatis simul & officii nomen est Episcopus. Episcopatus a. vocabulum inde dictum est, quod ille qui Episcopus efficitur, superintendat, curam, scilicet, subditorum gerens. *quod* enim Graecè, Latine intendere dicitur. Episcopi a. Graecè, Latine speculatores interpretantur. Nam

specu-